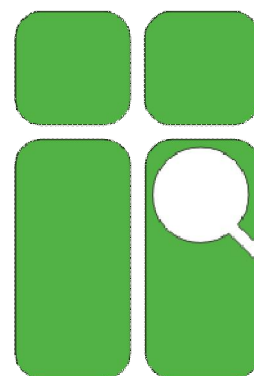

Kirkon tutkimuskeskuksen www-julkaisuja 24

Nuoret ikäryhmät ja seurakuntavaalit

Henrietta Grönlund

Kirkon tutkimuskeskus, Tampere 2011

ISBN 978-951-693-310-1

ISSN 1459-2703

SISÄLLYS

1. Johdanto	3
1.1. Tutkimuksen tausta	3
1.2. Tutkimuksen toteutus ja tutkimusaineisto	4
2. Äänestyskäyttäytyminen seurakuntavaaleissa 2010	6
2.1. Äänestysaktiivisuus eri ikäryhmissä	6
2.2. Äänestämisen syyt	8
2.3. Äänestämättä jättämisen syyt	11
2.4. Mikä saisi äänestämättä jättäneet äänestämään?	13
3. Ehdokkaan ja ehdokaslistan valintaan vaikuttavat tekijät	16
3.1. Ehdokkaan valintaan vaikuttavat tekijät	16
3.2. Poliittiset puolueet ja mielipiteet seurakuntavaaleissa	18
4. Yhteenveto	21
5. Kirjallisuus	24
Liite 1. Kyselylomake	25

Johdanto

1.1. Tutkimuksen tausta

Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa saivat ensimmäistä kertaa äänestää myös 16-vuotiaat kirkon jäsenet. Uudistuksen taustalla oli Kirkolliskokouksen marraskuussa 2007 tekemä päätös äänioikeusikärajan alentamisesta. (Lakivaliokunnan mietintö 5/2007). Suomalaiset nuoret ovat yleisesti ottaen aktiivisia vapaaehtois- ja järjestötoimijoita, mutta nuorten ikäryhmien äänestysaktiivisuus on useissa vaaleissa jäänyt verrattain alhaiselle tasolle. Äänestysprosentti yhteiskunnallisissa vaaleissa jää nuorissa ikäryhmissä noin 10–15 prosenttiyksikköä alhaisemmaksi verrattuna muihin ikäryhmiin. (Borg & Paloheimo 2009; Grönlund & Pessi 2008; Nuorten ääni – aikuisten uurna 2010.)

Myös seurakuntavaalien äänestysprosentti jää alhaiseksi nuorissa – joskin myös muissa – ikäryhmissä, vaikka seurakunnan toimintaan osallistutaan muuten aktiivisesti erityisesti rippikoulun ja isostoiminnan kautta. Nuorten aktiivinen osallistuminen kirkon toimintaan myös keskimäärin vähenee heidän siirtyessään nuoruudesta nuoreen aikuisuuteen. Kirkossa on paneuduttu nuorten ikäryhmien parempaan tavoittamiseen ja huomiointiin 2000-luvulla erilaisin projektein (Mikkola ym. 2006; Hauta-aho & Tornivaara 2009). Myös äänestysikärajan laskeminen 16 ikävuoteen seurakuntavaaleissa on osaltaan tähdännyt nuorten aktiivisuuden ja kirkon jäsenyyden vahvistamiseen.

Äänioikeutettuja alle 18-vuotiaita oli marraskuun 2010 seurakuntavaaleissa runsaat 115 000, heistä 15,2 prosenttia äänesti, kun kaikenikäisten äänioikeutettujen joukossa äänestysprosentti oli 17. Vielä keväällä 2010 vain 3 prosenttia 16–17-vuotiaista nuorista sanoi äänestävänsä vuoden 2010 seurakuntavaaleissa varmasti, 16 prosenttia sanoi äänestävänsä todennäköisesti. Tällöin nuorten äänestysprosentin pelättiin jäävän alhaiseksi. (Palmu 2011) Syksyllä 2010, juuri ennen seurakuntavaaleja käytiin julkisuudessa laaja keskustelu kirkon asennoitumisesta seksuaalivähemmistöihin kuuluviin ihmisiin. Ajankohtaisen kakkosen Homoilta-keskusteluohjelmasta alkanut julkinen keskustelu ja siihen liittynyt tuhansien ihmisten kirkosta eroaminen piti kirkkoa otsikoissa viikkoja. Tämä vaikutti todennäköisesti niin nuorten kuin muidenkin ikäryhmien äänestysaktiivisuuteen, joka kokonaisuudessaan nousi vuoden 2006 seurakuntavaaleista. Tuolloin äänestysprosentti oli 14,5. Seurakuntavaalien äänestysprosentti ei aiemminkaan ole ollut korkea, vaan se on 1970-luvulta asti pysytellyt alle 20 prosentissa. Vuonna 2006 tehdyssä tutkimuksessa vain viidennes nuorista ikäryhmistä tiesi tulevista seurakuntavaaleista puoli vuotta ennen niiden järjestämistä. (Paakkunainen 2006) Julkisuudessa syksyllä 2010 käyty keskustelu lisäsi varmasti ainakin tietoisuutta tämänkertaisista seurakuntavaaleista. Kirkko myös panosti

vaalien näkyvään mainostamiseen ja käytössä oli ensimmäistä kertaa laajemmassa mittakaavassa vaalikone, vaikkakaan kaikki seurakunnat eivät sitä käyttäneet.

Vuoden 2010 seurakuntavaaleissa oli lähes 23 000 ehdokasta, joista valittiin runsaat 9200 luottamushenkilöä 449 seurakuntaan. Heistä uusia luottamushenkilöitä oli 52 prosenttia. Luottamushenkilöistä naisia oli 54,2 prosenttia. He olivat enemmistönä kaikissa ikäryhmissä lukuun ottamatta yli 60-vuotiaita luottamushenkilöitä, joista enemmistö oli miehiä. Valittujen luottamushenkilöiden keski-ikä oli 51,8 vuotta. Keski-ikä laski hieman vuodesta 2006. Alle 30-vuotiaita oli vuonna 2010 valituista luottamushenkilöistä 8,6 prosenttia (7 % vuonna 2006), ja ehdokkaista 9,5 prosenttia. Alle 20-vuotiaita oli valituista 2,5 prosenttia, yhteensä 233 henkilöä. Nuorimmat luottamushenkilöt olivat Helsingin Paavalin seurakunnassa (keski-ikä 40,1 vuotta), Vantaan Rekolan seurakunnassa (40,8 vuotta), Sievin ja Helsingin Kallion seurakunnassa (42,5 vuotta) sekä Espoon Leppävaaran seurakunnassa (43,1 vuotta). (Palmu 2011)

1.2. Tutkimuksen toteutus ja tutkimusaineisto

Käsillä oleva raportti perustuu Kirkon tutkimuskeskuksen kyselyyn, jonka toteutti toimeksiannosta Taloustutkimus Oy. Aineisto kerättiin atk-avusteisina puhelinhaastatteluina, osana Taloustutkimus Oy:n viikoittaista Telebus-tutkimusta. Tutkimusjoukko muodostettiin satunnaisotannalla väestörekisterikeskuksen rekisteristä, ja se edustaa 16–79-vuotiaita suomalaisia Ahvenanmaan maakuntaa lukuun ottamatta. Otos painotettiin iän, sukupuolen ja asuinalueen mukaan kohderyhmää vastaavaksi. Vastaajajoukon koko on 1501. Lisäksi tutkimukseen liitettiin 16–29-vuotiaiden keskuudessa tehtyjä lisähaastatteluja. Puhelinhaastattelut tehtiin 17–23.11.2010 eli heti vuoden 2010 seurakuntavaalien jälkeen.

Tutkimuksen luonne oli kartoittava, ja sen samoin kuin käsillä olevan raportin tarkoitus on tuottaa tietoa suomalaisten äänestyskäyttäytymisestä ja äänestämiseen liittyvistä asenteista seurakuntavaaleihin liittyen. Kyselyn teemat käsittelivät äänestysaktiivisuutta, äänestämisen syitä, äänestämättä jättämisen syitä, äänestämiseen sekä ehdokkaan ja ehdokaslistan valintaan vaikuttavia tekijöitä sekä erilaisten listojen kiinnostavuutta, mukaan lukien eri poliittisten ryhmien listojen kiinnostavuus.

Kyselyn ja käsillä olevan raportin erityispainopisteenä ovat nuoret ikäryhmät, joista 16–17-vuotiaat olivat ensimmäistä kertaa äänioikeutettuja syksyn 2010 seurakuntavaaleissa. Heiltä kysyttiin kyselyssä edellä esiteltyjen teemojen lisäksi äänestäisivätkö he kuntavaaleissa, mikäli niissäkin äänestysikärajaa laskettaisiin 16 ikävuoteen. Käsillä olevassa raportissa esitellään muita ikäryhmiä tarkemmin nuorten äänestyskäyttäytymistä ja asenteita. Raportissa tarkastellaan myös ikäryhmien välisiä eroja ja muiden taustamuuttujien yhteyttä äänestyskäyttäytymiseen ja -asenteisiin. Ryhmien

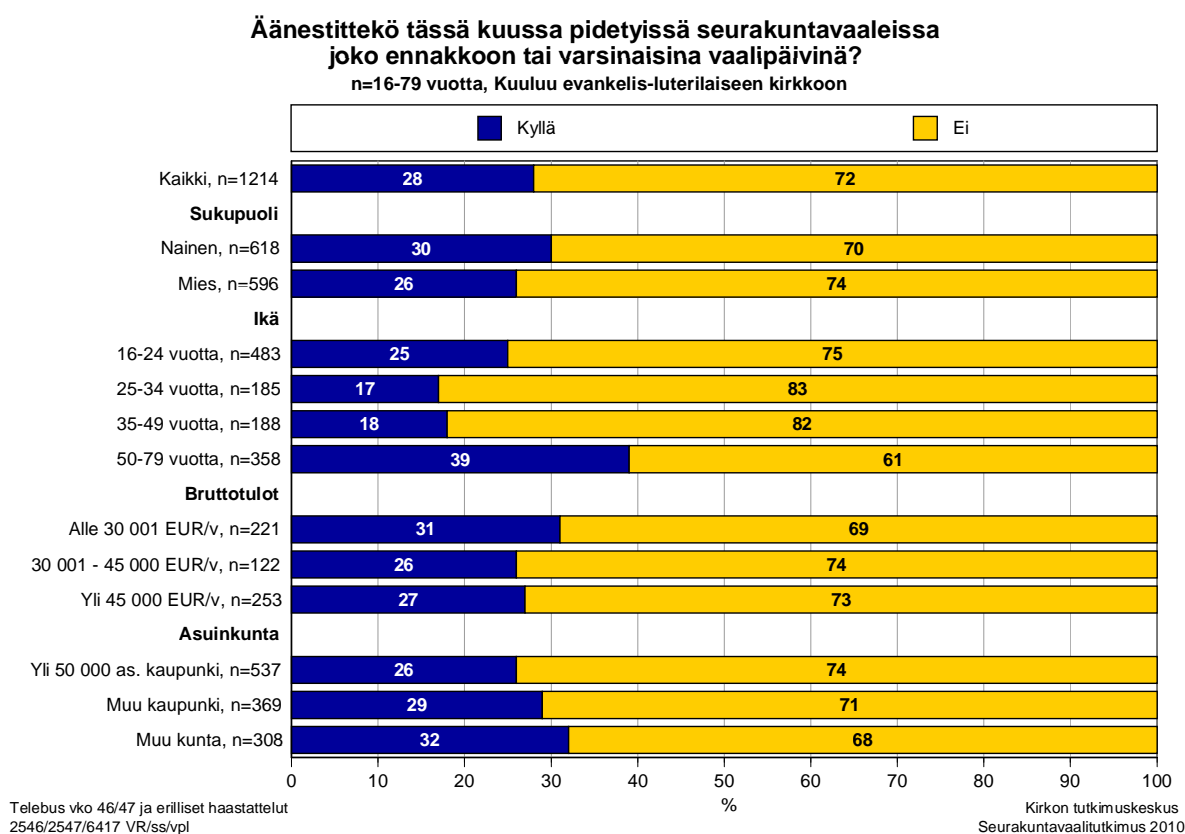
välischen erojen tilastollista merkitsevyyttä on tarkasteltu T-testillä, joka testaa poikke-
aako jonkin ryhmän tulos muista vastaajista enemmän kuin satunnaisvaihtelun
osuus. Raportissa tilastollisesti merkitsevä ero raportoidaan 95 prosentin luotetta-
vuustasolla. Kyselyssä käytetyt kysymykset ovat raportin liitteenä (liite 1).

2. Äänestyskäyttäytyminen seurakuntavaaleissa 2010

2.1 Äänestysaktiivisuus eri ikäryhmissä

Seurakuntavaalien äänestysprosentti marraskuussa 2010 järjestetyissä seurakuntavaaleissa oli 17 prosenttia. Tämän tutkimuksen kirkkoon kuuluvista vastaajista (n=1214) vaaleissa oli äänestänyt joko ennakkoon tai varsinaisina vaalipäivinä 28 prosenttia. Naiset olivat äänestäneet miehiä tilastollisesti merkitsevästi useammin. Heistä 30 prosenttia oli äänestänyt, kun miehistä vastaava osuus oli 26 prosenttia. Myös erot eri ikäryhmien äänestysaktiivisuudessa olivat tilastollisesti merkitseviä. Kaikkien ikäryhmien äänestysprosentit on esitelty kuviossa 1, jossa on esitelty äänestysprosentit myös sukupuolen, tulotason ja asuinkunnan mukaan.

Kuvio 1. Äänestysaktiivisuus 16–79-vuotiaiden kirkon jäsenten joukossa.

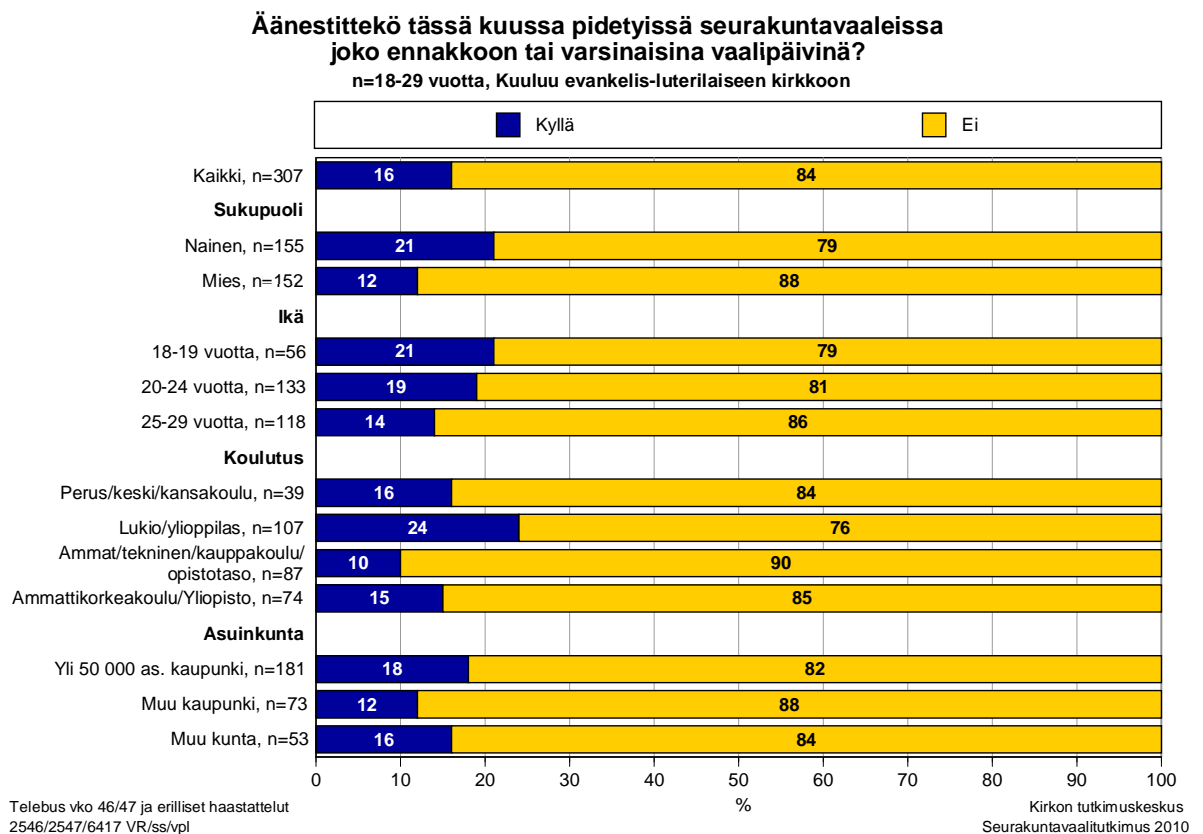

Kaikista ikäryhmistä aktiivisimmin olivat äänestäneet 50–79-vuotiaat vastaajat, joista 39 prosenttia oli äänestänyt seurakuntavaaleissa. Myös 16–24-vuotiaat äänestivät verrattain usein, heistä neljännes oli äänestänyt seurakuntavaaleissa. Nuorimman ikäryhmän äänestysaktiivisuutta lisäsi kuusitoistavuotiaiden ensimmäistä kertaa to-

teutunut äänestysmahdollisuus sekä se, että äänestysmahdollisuus tuotiin monin paikoin oppilaitoksiin.

Seurakuntavaalien tilastoinnin mukaan 16–17-vuotiaista äänioikeutetuista 15,2 prosenttia äänesti seurakuntavaaleissa. Tytöt äänestivät hieman poikia aktiivisemmin (17,2 % / 13,2 %). Käsillä olevan kyselyn 16–17-vuotiaista vastaajista (294) huomattavasti suurempi osuus, 31 prosenttia oli äänestänyt seurakuntavaaleissa. Kuviossa 2 esitellään tarkemmin 18–29-vuotiaiden äänestysaktiivisuutta sukupuolen, iän, koulutuksen ja asuinkunnan mukaan.

Kuvio 2. Äänestysaktiivisuus 18–29-vuotiaiden kirkon jäsenten joukossa.

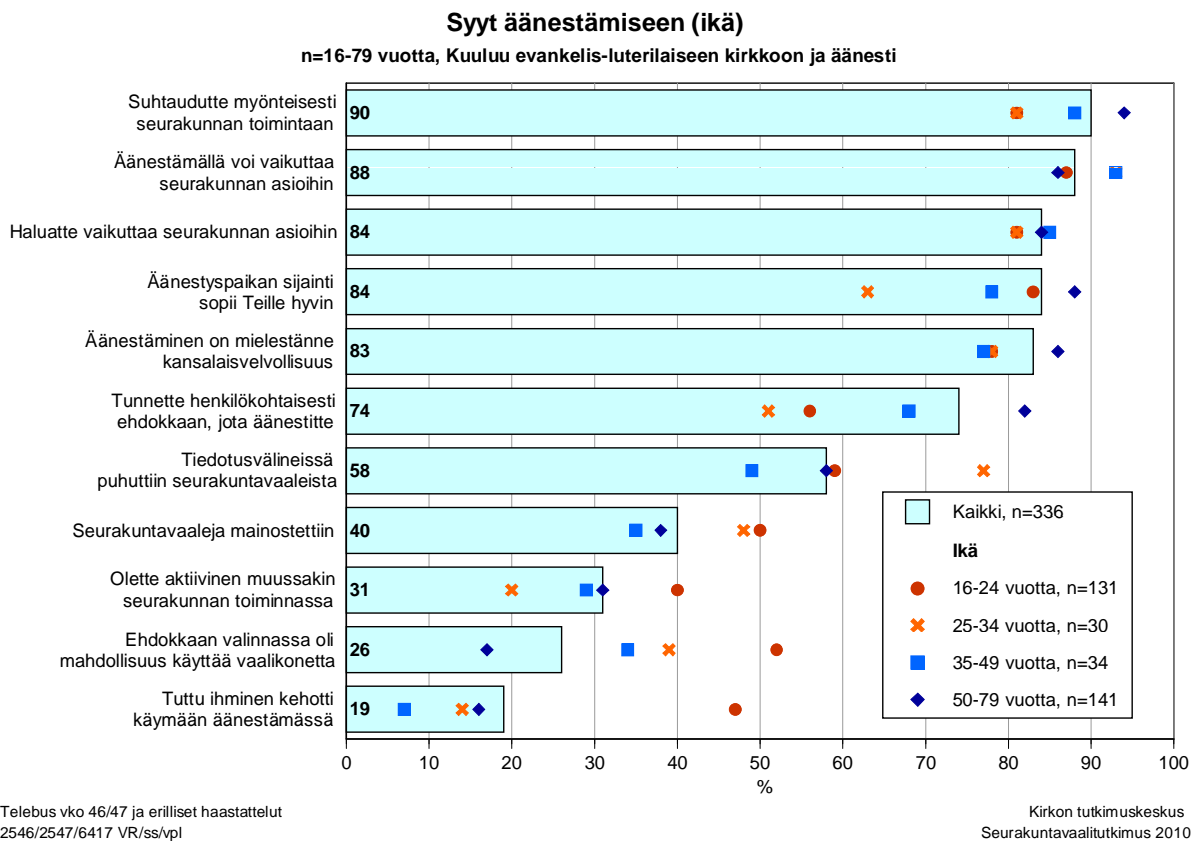
18–29-vuotiaiden ikäryhmässä (n=307) äänestysaktiivisuudessa oli tilastollisesti merkitsevä ero naisten ja miesten välillä. Naisista oli äänestänyt 21 prosenttia, kun miesten joukossa äänestysprosentti oli vain 12 prosenttia. Toisin kuin seurakuntavaalien tilastoinnissa, tämän tutkimuksen 16–17-vuotiaiden ikäryhmässä vastaavaa eroa sukupuolten välillä ei ollut. Aineiston 16–17-vuotiaista, kirkkoon kuuluvista vastaajista 31 prosenttia oli äänestänyt seurakuntavaaleissa, tytöistä osuus oli 31 ja pojista 30 prosenttia. 18–29-vuotiaiden joukossa myös koulutustausta oli tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä äänestyskäyttäytymiseen. Lukion käyneet äänestivät keskiarvoa aktiivisemmin äänestysprosentin ollessa 24 ja ammattikoulusta tai opistotason oppi-

laitoksesta valmistuneet äänestivät keskiarvoa harvemmin, äänestysprosentin ollessa 10. Asuinkaupungin koko ei vaikuttanut tilastollisesti merkitsevästi äänestysaktiivisuuden nuorten ikäryhmissä.

2.2 Äänestämisen syyt

Seurakuntavaaleissa äänestäneille vastaajille tarjottiin erilaisia mahdollisia syitä äänestämiseen. Heitä pyydettiin arvioimaan, vaikuttivatko ne heidän äänestämiseensä. Eri syiden koettu vaikuttavuus sekä koko vastaajajoukossa että nuorten ikäryhmien joukossa on esitelty kuviossa 3.

Kuvio 3. Äänestämiseen vaikuttaneet syyt ikäryhmittäin.

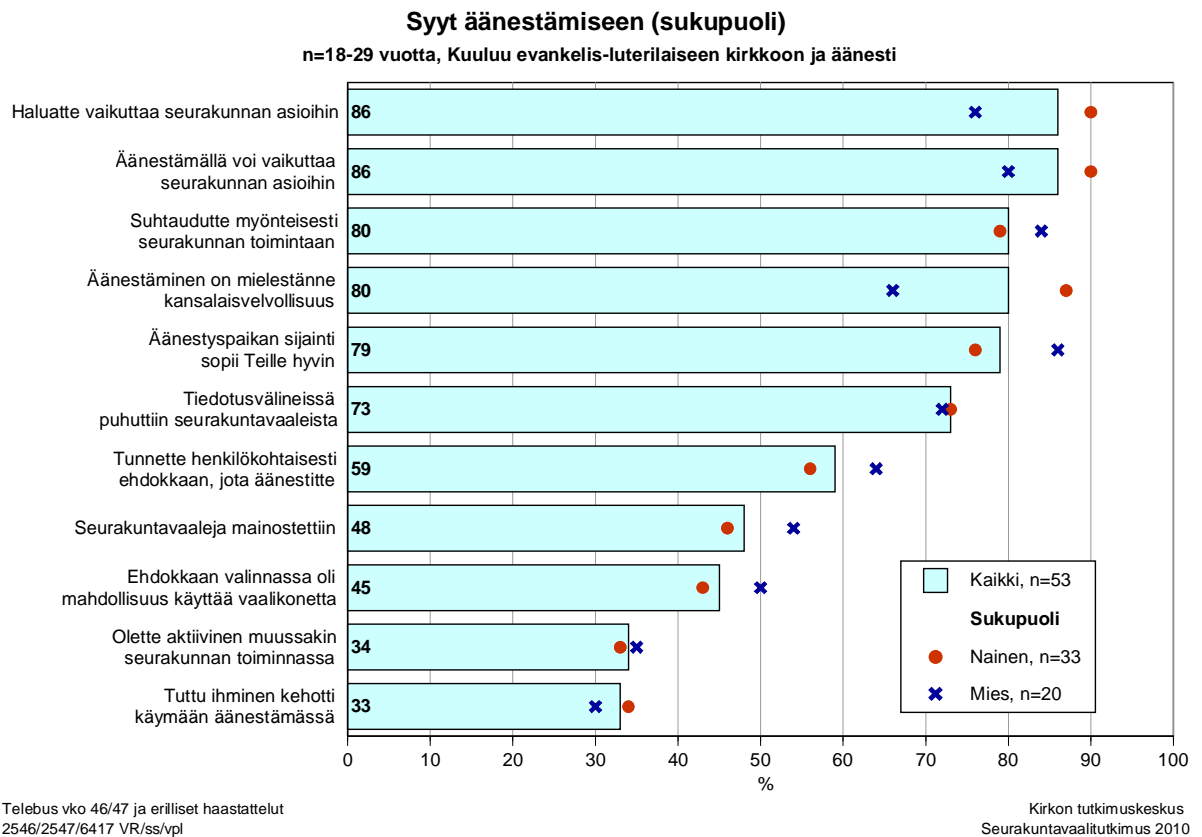

Tarjotuista syistä useimmin omaan äänestämiseen vaikuttaneiksi syiksi koettiin myönteinen suhtautuminen seurakunnan toimintaan, usko mahdollisuuksiin vaikuttaa seurakunnan asioihin äänestämällä sekä halu vaikuttaa seurakunnan asioihin. Harvimmin omaan äänestämiseen vaikuttaneiksi syiksi koettiin se, että tuttu ihminen kehotti käymään äänestämässä, ehdokkaan valinnassa oli mahdollisuus käyttää vaalikonetta ja se, että vastaaja on aktiivinen muussakin seurakunnan toiminnassa.

Alle 30-vuotiaat äänestäjät poikkesivat keskiarvosta tilastollisesti merkitsevästi tiettyjen syiden tärkeyden suhteen. Nuorissa ikäryhmissä keskiarvoa harvempi vastaaja ilmoitti äänestämiseensä vaikuttaneen sen, että vastaaja olisi tuntenut henkilökohtaisesti ehdokkaan, jota äänesti. Iäkkäämpiä vastaajia jonkin verran harvemmin, joskin kuitenkin varsin usein, äänestämiseen vaikuttaneeksi syyksi koettiin myös se, että vastaaja suhtautuisi myönteisesti seurakunnan toimintaan. Keskiarvoa useammin omaan äänestämiseen vaikuttaneena tekijänä sen sijaan koettiin nuorissa ikäryhmissä vaalikoneen käyttömahdollisuus ja tutun ihmisen kehoitus äänestää. Vaalikone oli laajamittaisesti käytössä seurakuntavaaleissa nyt ensimmäistä kertaa.

16–24-vuotiaiden joukossa äänestämiseen vaikuttaneeksi tekijäksi koettiin myös seurakuntavaalien mainostus sekä se, että vastaaja on aktiivinen muussakin seurakunnan toiminnassa. 25–34-vuotiaista sen sijaan keskiarvoa harvemman äänestämiseen oli vaikuttanut aktiivisuus muussakin seurakunnan toiminnassa. Tulos kuvaa kirkon tilannetta yleisemminkin. 16–24-vuotiaat ovat verrattain aktiivinen joukko erityisesti rippikoulua seuraavassa toiminnassa. 25–34-vuotiaat sen sijaan ovat verrattain etäänntyneitä kirkosta ja heitä eroaa kirkosta suhteellisesti enemmän kuin muiden ikäryhmien edustajia. (Mikkola ym. 2006) Ymmärrettävää onkin, että 25–34-vuotiaista tilastollisesti merkitsevästi keskiarvoa suurempi joukko piti vaikuttavana sitä, että tiedotusvälineissä puhuttiin seurakuntavaaleista. Koska aktiivista kontaktia kirkon toimintaan ei suurella osalla ikäryhmästä ole, on tiedotusvälineiden antama tieto keskeistä. Peräti 77 prosenttia tähän ikäryhmään kuuluvista äänestäneistä koki tämän vaikuttaneen omaan äänestämiseensä. 25–34-vuotiaista tilastollisesti merkitsevästi muita ikäryhmiä harvempi piti äänestämiseen vaikuttavana syynä sitä, että äänestyspaikan sijainti olisi sopinut heille hyvin. Kuviossa 4 esitellään erikseen 18–29-vuotiaiden vastaajien äänestämiseen vaikuttaneet syyt. Kuviossa esitellään myös sukupuolten väliset erot äänestämiseen vaikuttaneissa syissä.

Kuvio 4. Syyt äänestämiseen 18–29-vuotiaiden äänestäneiden joukossa.

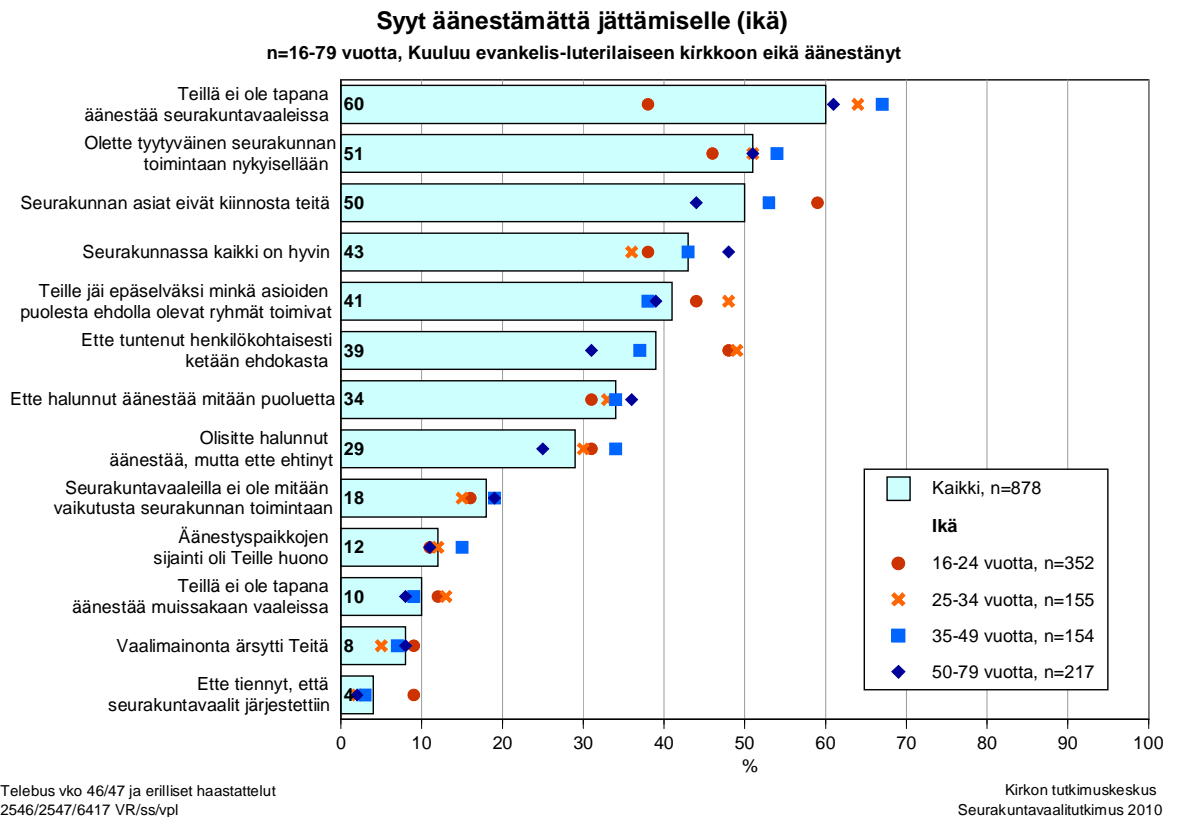

18–29-vuotiaiden ikäryhmässä naiset kokivat miehiä tilastollisesti merkitsevästi useammin vaikuttavana tekijänä halun vaikuttaa seurakunnassa. Myös kokemus äänestämisestä kansalaisvelvollisuutena vaikutti naisiin miehiä enemmän. Halu vaikuttaa seurakunnan asioihin ja usko siihen, että äänestämällä voi vaikuttaa seurakunnan asioihin koettiin tilastollisesti merkitsevästi harvemmin vaikuttaneina äänestämisen syinä kaupungeissa kuin muissa kunnissa. Maaseutumaisissa kunnissa seurakunta ja sen toiminta voivat olla tutumpia ja läheisempiä kuin kaupungeissa, jolloin kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista ja vaikuttamisen halu kasvavat. Muissa kunnissa kuin kaupungeissa äänestämiseen vaikutti erityisesti yli 50 000 asukkaan kaupunkeja useammin se, että vastaaja tunsi henkilökohtaisesti äänestämänsä ehdokkaan. Muissa kunnissa kuin kaupungeissa myös koettiin kansalaisvelvollisuus useammin vaikuttaneena äänestämisen syynä kuin kaupungeissa. Kaupungeissa sen sijaan vaalikoneen käyttömahdollisuus koettiin vaikuttavana syynä useammin kuin muissa kunnissa. Myös tämä tulos liittyy siihen, että kaupungeissa seurakunta on etäämmällä nuorten aikuisten koetusta arjesta kuin pienemmissä kunnissa, ja tietoa saadaan useammin pääosin viestinten kuten internetin vaalikoneen kautta.

2.3 Äänestämättä jättämisen syyt

Sen lisäksi, että vaaleissa äänestäneiltä kysyttiin äänestämiseen vaikuttaneita syitä, tutkimuksessa tiedusteltiin äänestämättä jättäneiltä syitä siihen, miksi he eivät äänestäneet seurakuntavaaleissa. Kirkkoon kuuluvista vastaajista äänestämättä oli jättänyt 72 prosenttia (n=1214). Äänestämättä jättämiseen vaikuttaneet syyt on esitelty kuviossa 5 koko vastaajajoukon ja nuorten ikäryhmien osalta.

Kuvio 5. Äänestämättä jättämisen syyt ikäryhmittäin.

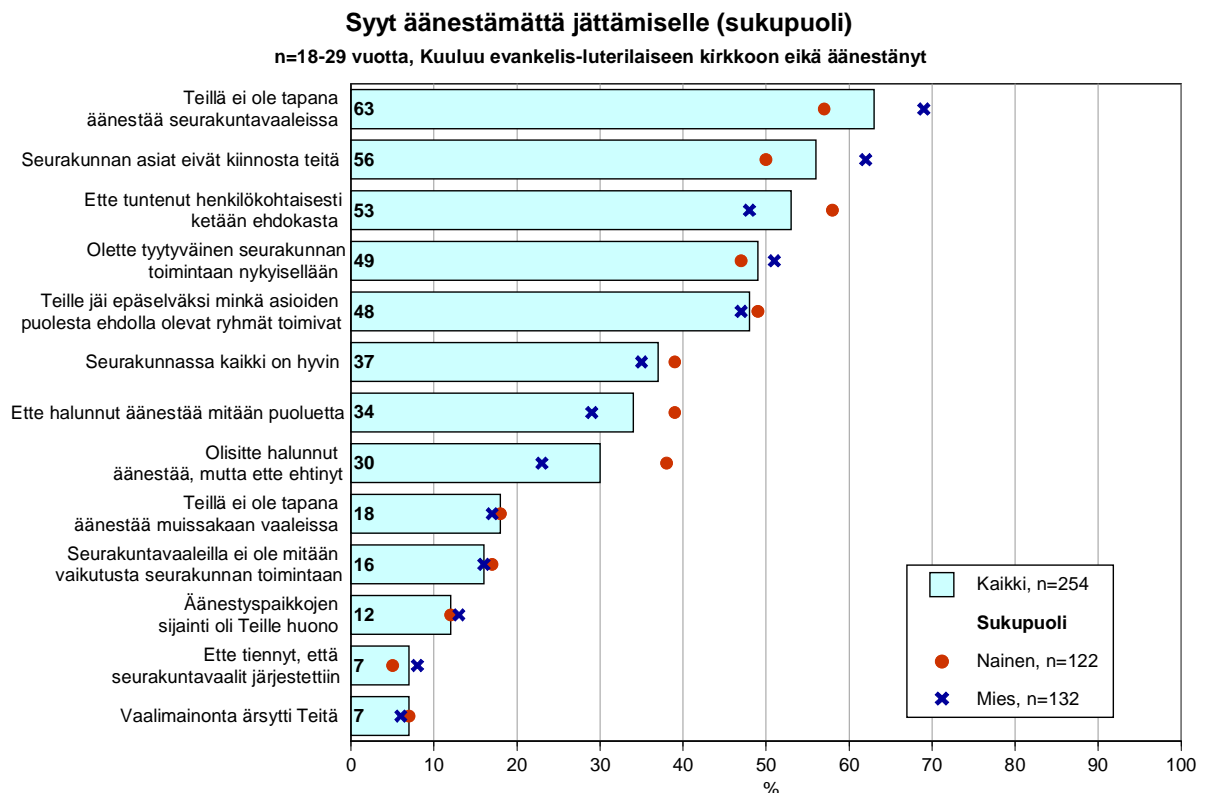

Koko vastaajajoukossa useimmin omaan äänestämättä jättämiseen vaikuttavina syinä pidettiin sitä, että vastaajalla ei ole tapana äänestää seurakuntavaaleissa sekä tyytyväisyyttä seurakunnan toimintaan nykyisellään. Puolet vastanneista koki äänestämättä jättämiseen vaikuttavana syynä myös sen, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta. Harvimmin vaikuttaneita syitä taas olivat vastaajan tietämättömyys seurakuntavaaleista, vaalimainonnan ärsyttävävyys ja se ettei vastaajalla olisi tapana äänestää muissakaan vaaleissa. Miehet kokivat naisia tilastollisesti merkitsevästi useammin vaikuttavaksi syyksi sen, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta heitä.

Nuoret ikäryhmät erosivat kokonaisjoukossa joidenkin syiden osalta. Heidän äänestämättä jättämiseensä vaikutti keskiarvoa harvemmin se, että heillä ei olisi tapana äänestää seurakuntavaaleissa. Nuorimmille äänestämiseen liittyviä tapoja ei luonnollisestikaan ole ehtinyt vielä muodostua. Keskiarvoa tilastollisesti merkitsevä-

ti useammin äänestämättä jättämiseen vaikuttavina syinä koettiin nuorissa ikäryhmissä se, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta ja se, että vastaaja ei tuntenut henkilökohtaisesti ketään ehdokasta. Nuoriin ikäryhmiin kuuluvista, äänestämättä jättäneistä vastaajista lähes puolet myös ilmoitti, että äänestämättä jättämiseen vaikutti se, että heille jäi epäselväksi, minkä asioiden puolesta ehdolla olevat ryhmät toimivat. 18–29-vuotiaiden ikäryhmän äänestämättä jättämiseen vaikuttaneita syitä on esitelty tarkemmin kuviossa 6, jossa esitellään myös sukupuolten väliset erot äänestämättä jättämisen syissä.

Kuvio 6. Äänestämättä jättämisen syyt 18–29-vuotiaiden ikäryhmässä.

Telebus vko 46/47 ja erilliset haastattelut
2546/2547/6417 VR/ss/vpl

Kirkon tutkimuskeskus
Seurakuntavaalitutkimus 2010

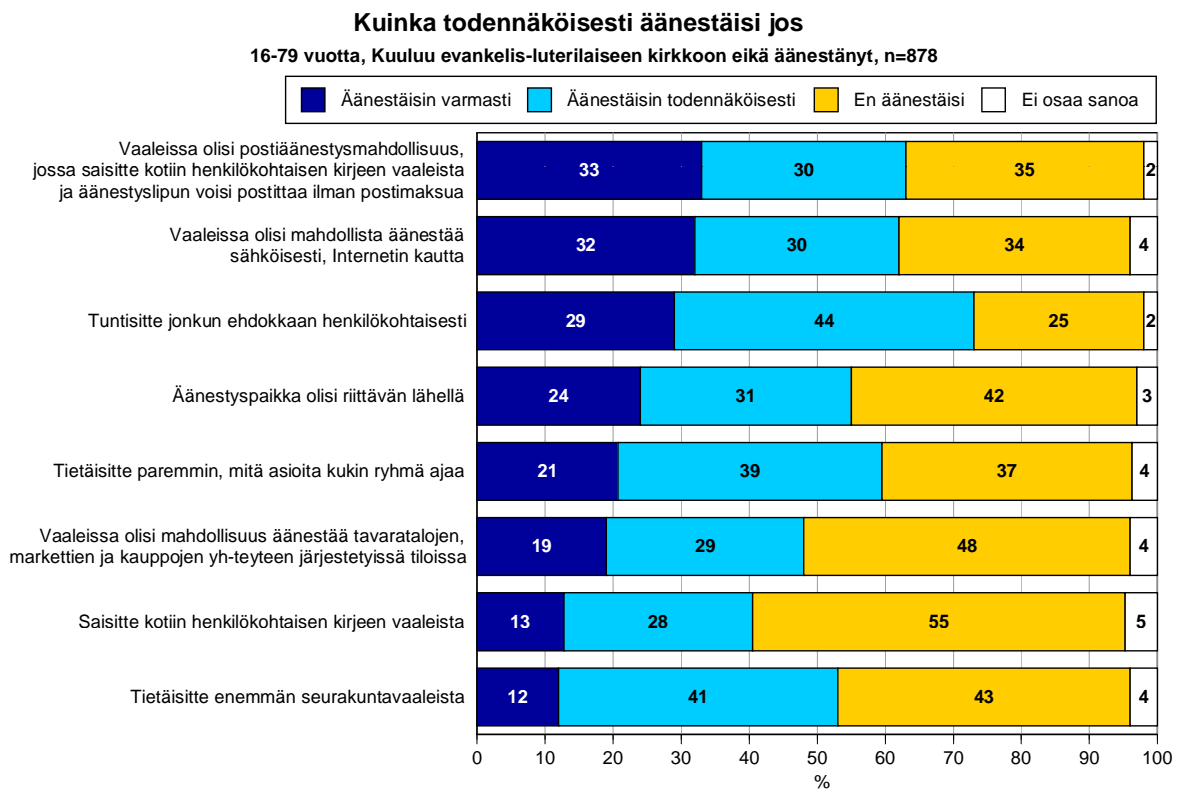
Nuoriin ikäryhmiin kuuluvat miehet jättivät naisia tilastollisesti merkitsevästi useammin äänestämättä siksi, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta heitä. Sama sukupuoliero on nähtävissä myös iäkkäämpien vastaajien keskuudessa. Samoin nuorten miesten joukossa vaikutti naisia useammin se, että heillä ei ole ollut tapana äänestää seurakuntavaaleissa. Nuoriin ikäryhmiin kuuluvat naiset taas ilmoittivat miehiä useammin äänestämättä jättämiseen vaikuttaneen sen, etteivät he halunneet äänestää puoluetta, eivät ehtineet äänestää, vaikka olisivat halunneet, eivätkä tuntenee henkilökohtaisesti ketään ehdokasta. 16–17-vuotiaiden kohdalla naisten ja miesten väliset erot olivat samansuuntaisia. Ehdokkaan tuntemisen vaikuttavuudessa ei tässä ikäryhmässä kuitenkaan ollut naisten ja miesten välillä eroa.

18–34-vuotiaiden äänestämättä jättämisen syissä oli tilastollisesti merkitseviä eroja myös erilaisten asuinkuntien välillä. Kaupungeissa asuvat kokivat muissa kunnissa asuvia useammin äänestämättömyyteensä vaikuttavana syynä sen, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta heitä, ja sen, että he eivät tunteneet henkilökohtaisesti ketään ehdokasta. Näiden syiden vaikuttavuus oli korkein yli 50 000 asukkaan kaupungeissa. Kaupungeissa taas koettiin muita kuntia harvemmin äänestämättömyyteen vaikuttavana syynä se, että seurakunnan toimintaan oltiin tyytyväisiä nykyisellään sekä se, että seurakunnassa kaikki on hyvin.

2.4. Mikä saisi äänestämättä jättäneet äänestämään?

Niiltä vastaajilta, jotka eivät äänestäneet vuoden 2010 seurakuntavaaleissa, kysyttiin äänestämättä jättämisen syiden lisäksi kuinka todennäköisesti erilaiset tekijät vaikuttaisivat heidän äänestämiseensä. Tarjotut tekijät ja niiden vaikutus äänestämiseen on kuvattu kuviossa 7 kaikkien äänestämättä jättäneiden osalta.

Kuvio 7. Äänestämättä jättäneiden 16–79-vuotiaiden äänestämiseen vaikuttavat tekijät.

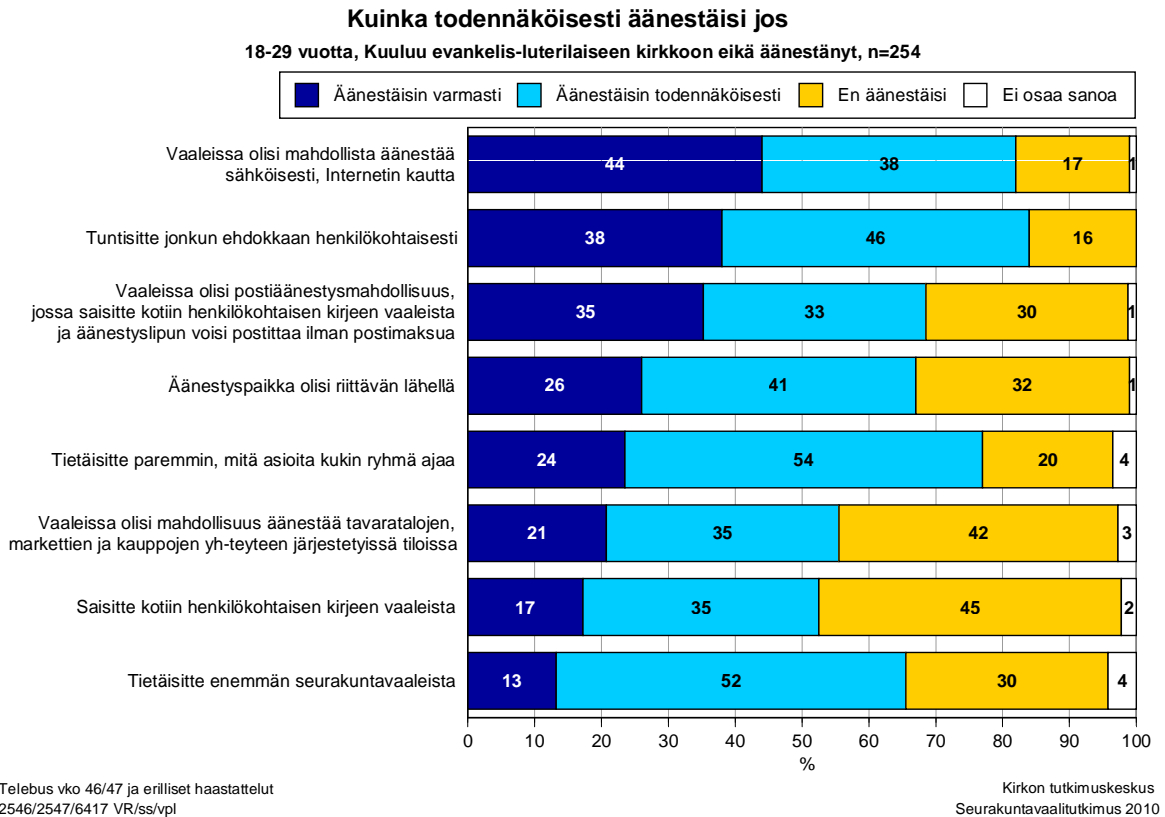
Telebus vko 46/47 ja erilliset haastattelut
2546/2547/6417 VR/ss/vpl

Kirkon tutkimuskeskus
Seurakuntavaalitutkimus 2010

Postiaänestysmahdollisuutta pidettiin keskimäärin äänestämisen todennäköisyyteen vaikuttavimpana tekijänä. Kolmannes äänestämättä jättäneistä, kirkkoon kuuluvista vastaajista uskoi äänestävänsä varmasti, jos saisi kotiin kirjeen ja äänestys-

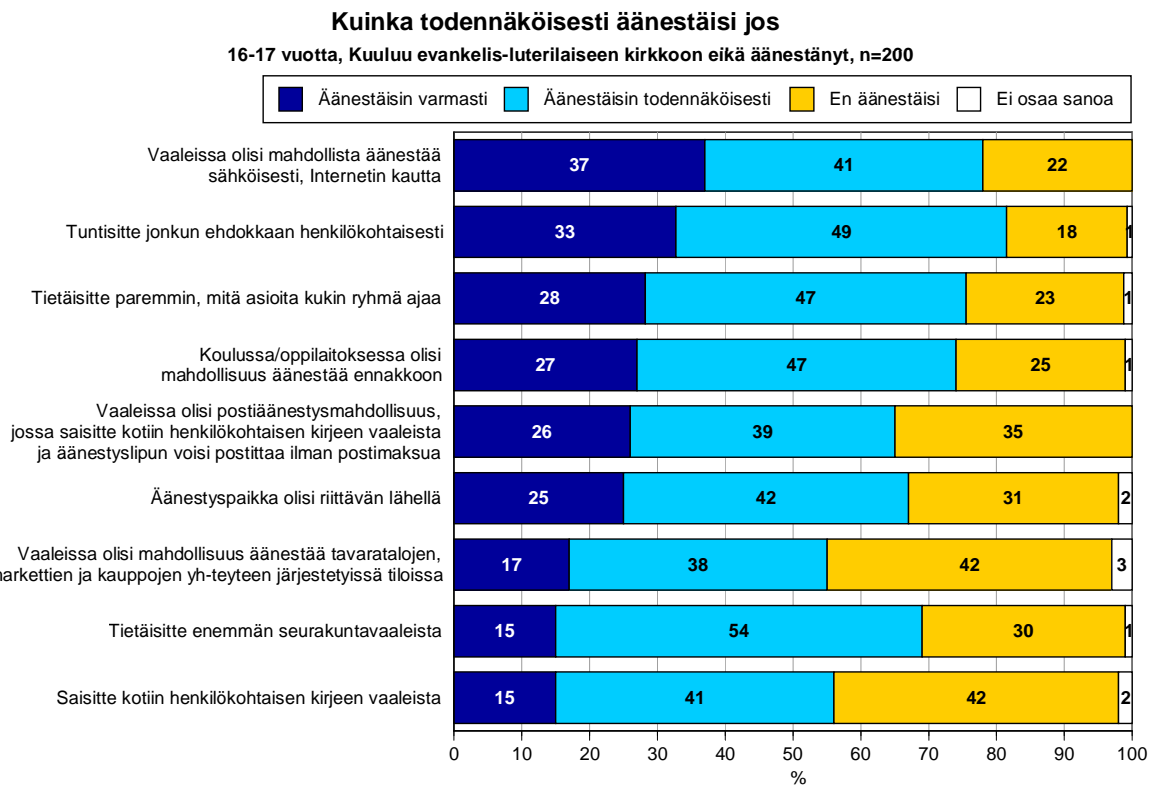
lipun, jonka voisi palauttaa ilman postimaksua. Lähes kaksi kolmesta uskoi äänestävänsä tässä tapauksessa varmasti tai todennäköisesti. Lähes yhtä vaikuttavana pidettiin mahdollisuutta äänestää internetissä. Myös ehdokkaan tunteminen henkilökohtaisesti koettiin hyvin vaikuttavana tekijänä. Nuoret ikäryhmät erosivat äänestämiseen vaikuttavien tekijöiden osalta jossain määrin muista ikäryhmistä. Kuviossa 8 on esitelty äänestämiseen vaikuttavien tekijöiden vaikuttavuus äänestämättä jättäneiden, kirkkoon kuuluvien 18–29-vuotiaiden joukossa.

Kuvio 8. Äänestämättä jättäneiden 18–29-vuotiaiden äänestämiseen vaikuttavat tekijät.

Äänestämiseen eniten vaikuttavaksi tekijäksi arvioitiin nuorten ikäryhmien joukossa mahdollisuus äänestää sähköisesti, internetin kautta. Peräti 82 prosenttia äänestämättä jättäneistä uskoi, että äänestäisi todennäköisesti tai varmasti, jos mahdollisuus nettiäänestykseen tarjottaisiin. Lähes puolet äänestämättä jättäneistä 18–29-vuotiaista ilmoitti, että äänestäisi tässä tapauksessa varmasti. Lisäksi 18–29-vuotiaista äänestämättä jättäneistä vastaajista 84 prosenttia uskoi äänestävänsä todennäköisesti tai varmasti, jos tuntisi jonkun ehdokkaan henkilökohtaisesti, ja 71 prosenttia uskoi äänestävänsä todennäköisesti tai varmasti, mikäli saisi kotiin henkilökohtaisen kirjeen vaaleista ja pystyisi äänestämään postittamalla äänestyslipun ilman postimaksua. 16–17-vuotiaiden äänestämättä jättäneiden joukossa (n=200) vaikuttaviksi koetut seikat olivat samansuuntaisia. Ne on esitelty kuviossa 9.

Kuvio 9. Äänestämättä jättäneiden 16–17-vuotiaiden äänestämiseen vaikuttavat tekijät.

Telebus vko 46/47 ja erilliset haastattelut
2546/2547/6417 VR/ss/vpl

Kirkon tutkimuskeskus
Seurakuntavaalitutkimus 2010

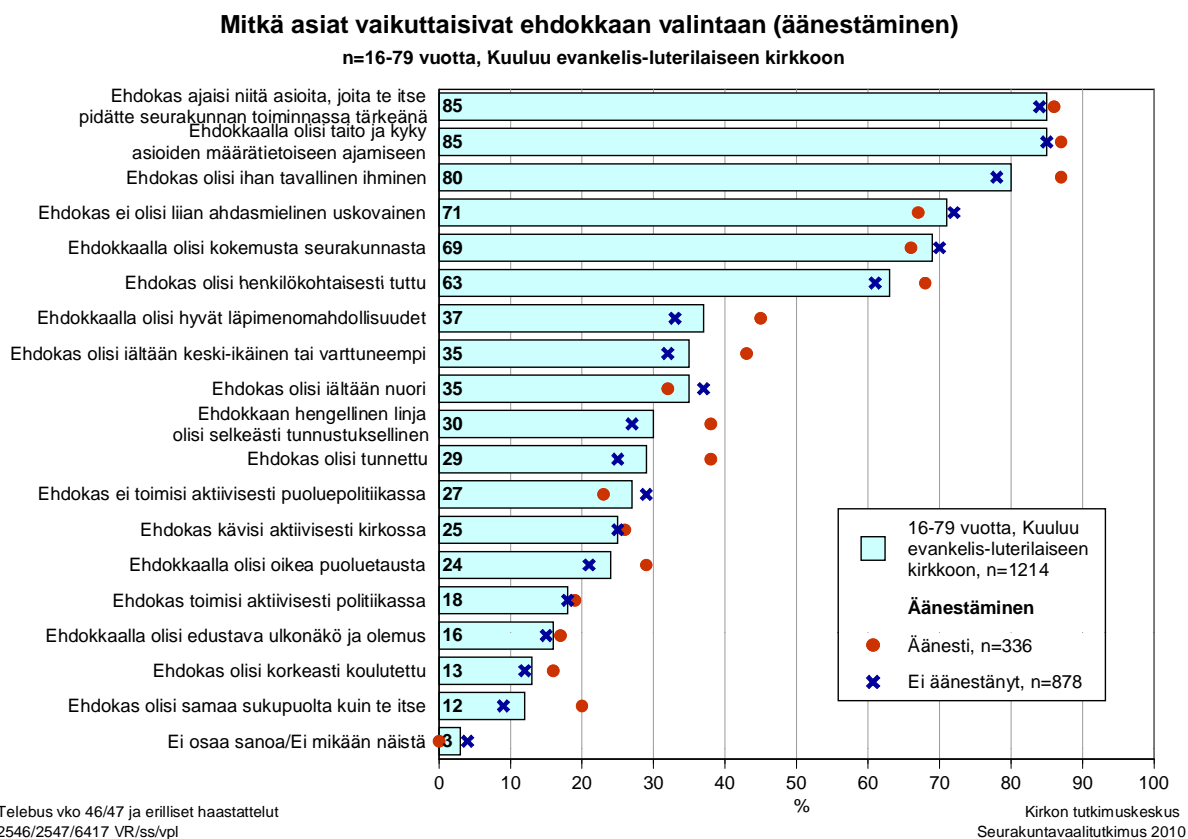
Samoin kuin muissa nuorissa ikäryhmissä, 16–17-vuotiaiden äänestämättä jättäneiden joukossa uskottiin nettiäänestysmahdollisuuden lisäävän äänestämisen todennäköisyyttä merkittävästi. Samoin jonkun ehdokkaan henkilökohtaisen tuntemisen uskottiin vaikuttavan äänestämiseen. Kolmanneksi vaikuttavimmaksi tekijäksi nousi 16–17-vuotiaiden joukossa se, että vastaaja tietäisi paremmin, mitä asioita kukin ryhmä ajaa. Myös äänestysmahdollisuus koulussa tai oppilaitoksessa lisäisi 16–17-vuotiaiden äänestämättä jättäneiden mukaan äänestämisen todennäköisyyttä. Nuorten ikäryhmien äänestämiseen vaikuttaviksi tekijöiksi koettiin muita ikäryhmiä tilastollisesti merkitsevästi useammin tiedon saaminen ryhmien ajamista tavoitteista ja ylipäättään seurakuntavaaleista. Myös jonkun ehdokkaan henkilökohtainen tutuus koettiin nuorissa ikäryhmissä vaikuttavampana tekijänä iäkkäämpiin ikäryhmiin verrattuna. Lisäksi äänestämisen helpottaminen tuomalla äänestyspaikkoja lähelle, oppilaitoksiin ja kauppakeskuksiin koettiin vaikuttavammaksi nuorten kuin vanhempien ikäryhmien joukossa. Nettiäänestysmahdollisuus koettiin nuorissa ikäryhmissä iäkkäämpiä huomattavasti vaikuttavammaksi tekijäksi.

3. Ehdokkaan ja ehdokaslistan valintaan vaikuttavat tekijät

3.1. Ehdokkaan valintaan vaikuttavat tekijät

Kaikkia kirkkoon kuuluvia vastaajia, sekä seurakuntavaaleissa 2010 äänestäneitä että äänestämättä jättäneitä, pyydettiin arvioimaan erilaisten tekijöiden vaikutusta ehdokkaan valintaan. Ehdokkaan valintaan vaikuttavat asiat on esitelty kuviossa 10 konajisjoukon osalta sekä äänestäneet ja äänestämättä jättäneet erotellen.

Kuvio 10. Ehdokkaan valintaan vaikuttavat asiat.

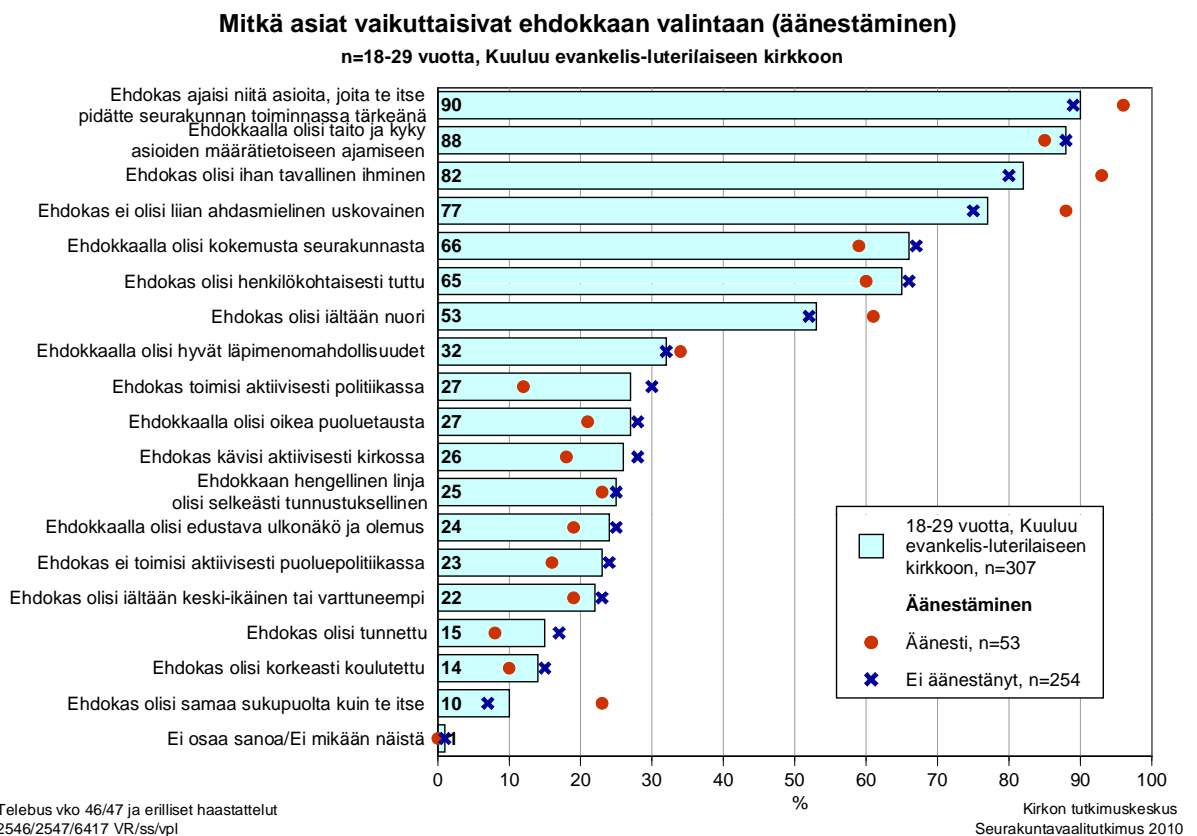

Ehdokkaan valintaan vaikuttavimpina tekijöinä pidettiin sitä, että ehdokas ajaisi asioita, joita vastaaja itse pitää seurakunnan toiminnassa tärkeimpänä. Lisäksi arvostettiin ehdokkaan taitoa ja kykyä asioiden määrätietoiseen ajamiseen ja sitä, että ehdokas olisi ihan tavallinen ihminen eikä liian ahdasmielinen uskovainen. Vähiten vaikuttavina tekijöinä tarjotuista asioista pidettiin ehdokkaan valinnassa sitä, että ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin vastaaja, korkeaa koulutusta sekä edustavaa ulkonäköä ja olemusta. Vaikuttaviksi koetuissa syissä oli jonkin verran eroja sukupuolten välillä. Naiset pitivät miehiä useammin ehdokkaan valintaan vaikuttavina tekijöinä sitä, että ehdokkaalla on taito ja kyky asioiden määrätietoiseen ajamiseen, ja sitä että ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin vastaaja. Naiset arvostivat miehiä

enemmän myös sitä, että ehdokas olisi ihan tavallinen ihminen. Miehet taas pitivät naisia useammin vaikuttavina tekijöinä sitä, että ehdokas olisi tunnettu ja henkilökohtaisesti tuttu.

Ehdokkaan valintaan vaikuttavissa tekijöissä oli eroja myös ikäryhmien välillä. Nuorille ikäryhmille oli iäkkäämpiä keskimäärin tärkeämpää, että ehdokas olisi iältään nuori ja että hän ajaisi asioita, joita vastaaja itse pitää seurakunnan toiminnassa tärkeänä. Lisäksi pidettiin keskimäärin vaikuttavampana sitä, että ehdokkaalla olisi edustava ulkonäkö ja olemus, ja että ehdokas toimisi aktiivisesti politiikassa, joskaan suurin osa nuoristakaan vastaajista ei pitänyt näitä tekijöitä vaikuttavina. Nuoret vastaajat pitivät iäkkäämpiä harvemmin vaikuttavina asioina sitä, että ehdokas olisi keski-ikäinen tai varttuneempi, että ehdokas olisi tunnettu ja että ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin vastaaja. Kuviossa 11 on tarkasteltu erikseen ehdokkaan valintaan vaikuttavia asioita 18–29-vuotiaiden ikäryhmän kaikkien kirkkoon kuuluvien vastaajien joukossa sekä äänestäneet ja äänestämättä jättäneet erotellen.

Kuvio 11. Ehdokkaan valintaan vaikuttavat asiat 18–29-vuotiaiden ikäryhmässä.

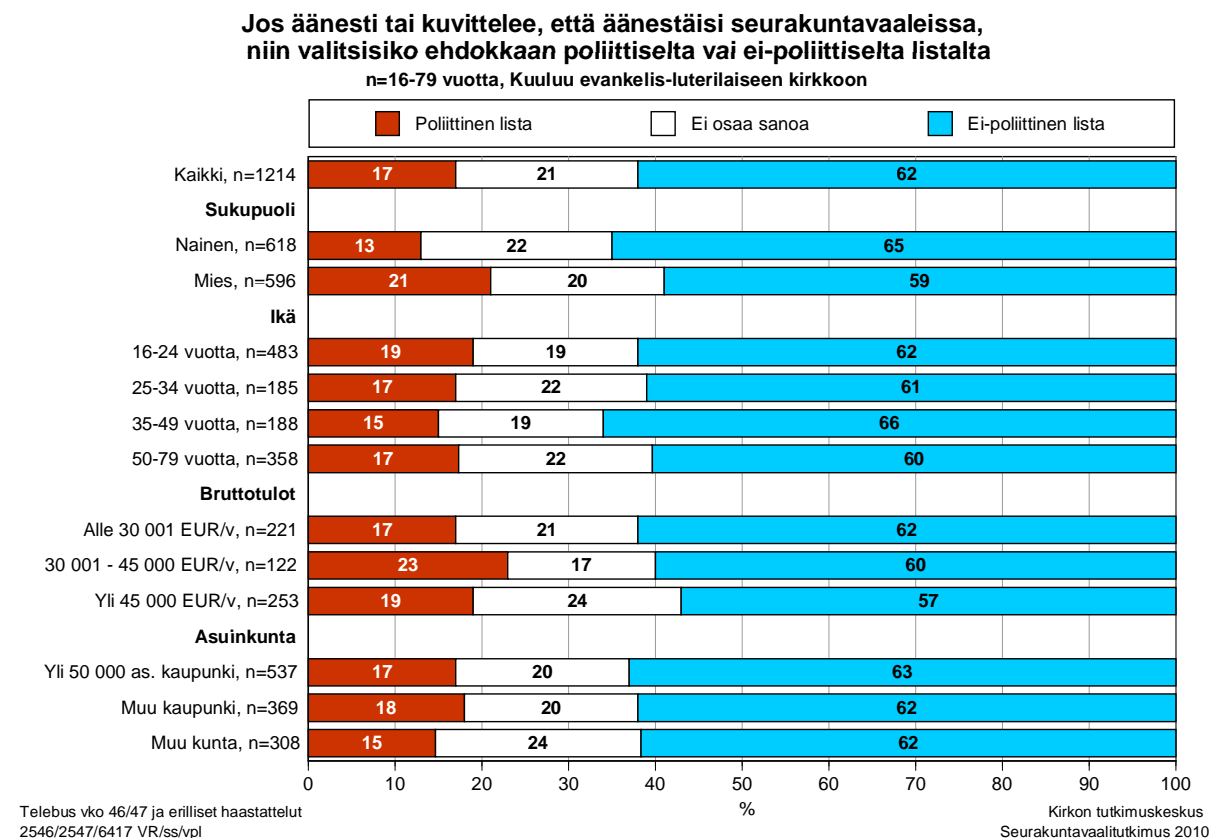
18–29-vuotiaat pitivät siis ehdokkaan valinnassa vaikuttavina päälinjoissaan samoja asioita kuin vastaajat keskimäärin. Äänestäneet pitivät äänestämättä jättäneitä useammin vaikuttavana sitä, että ehdokas olisi ihan tavallinen ihminen eikä liian ahdasmielinen uskovainen. Äänestämättä jättäneet taas pitivät äänestäneitä vaikutta-

vampana sitä, että ehdokas toimisi aktiivisesti politiikassa. 18–29-vuotiaiden ikäryhmän sisällä oli myös sukupuolten välisiä eroja ehdokkaan valintaan liittyvissä syissä. Naiset pitivät miehiä vaikuttavampana sitä, että ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin he itse (17 % naisista piti vaikuttavana syynä, 2 % miehistä), että ehdokas olisi ihan tavallinen ihminen ja että ehdokas ei olisi liian ahdasmielinen uskovainen. Sukupuolten väliset erot ovat vastaavia kuin kaikenikäisten vastaajien joukossa. Nuoret miehet taas pitivät naisia vaikuttavampana asiana ehdokkaan valinnassa sitä, että ehdokas olisi korkeasti koulutettu, joskin tämä syy oli miehistäkin vaikuttava vain 19 prosentin mielestä (naiset 9 %).

3.2 Poliittiset puolueet ja mielipiteet seurakuntavaaleissa

Kaikilta kirkkoon kuuluvilta vastaajilta, niin äänestäneiltä kuin äänestämättä jättäneiltä, kysyttiin lisäksi suhtautumista poliittisiin seurakuntavaalilistoihin. Vastaajilta kysyttiin, valitsisiko hän ehdokkaan poliittiselta vai ei-poliittiselta listalta. Vastaukset on esitelty kuviossa 12 sukupuolen, iän, tulotason ja asuinkunnan mukaan.

Kuvio 12. Valitsisiko ehdokkaan poliittiselta vai ei-poliittiselta listalta.

Vastanneista alle viidennes valitsisi poliittisen listan, yli 60 prosenttia ei-poliittisen listan. Yli viidennes ei osannut tai halunnut ottaa kantaa kysymykseen.

Miehet valitsivat poliittisen listan naisia tilastollisesti merkitsevästi useammin ja naiset vastaavasti ei-poliittisen listan miehiä useammin. Iällä tai muilla taustamuuttujilla sen sijaan ei ollut selkeää vaikutusta poliittisen tai ei-poliittisen listan suosimisessa. Niiltä vastaajilta, jotka valitsivat ehdokkaan poliittiselta listalta (n=207) kysyttiin lisäksi, minkä poliittisen ryhmän listalta he mieluiten valitsisivat ehdokkaan. Suosituimmat ryhmät olivat Keskustapuolue (27 %) ja Kokoomus (20 %). 22 prosenttia ei halunnut tai osannut sanoa. Sosiaalidemokraattien listan valitsisi 14 prosenttia joukosta, Vasemmistoliiton 6 prosenttia ja Vihreiden 3 prosenttia.

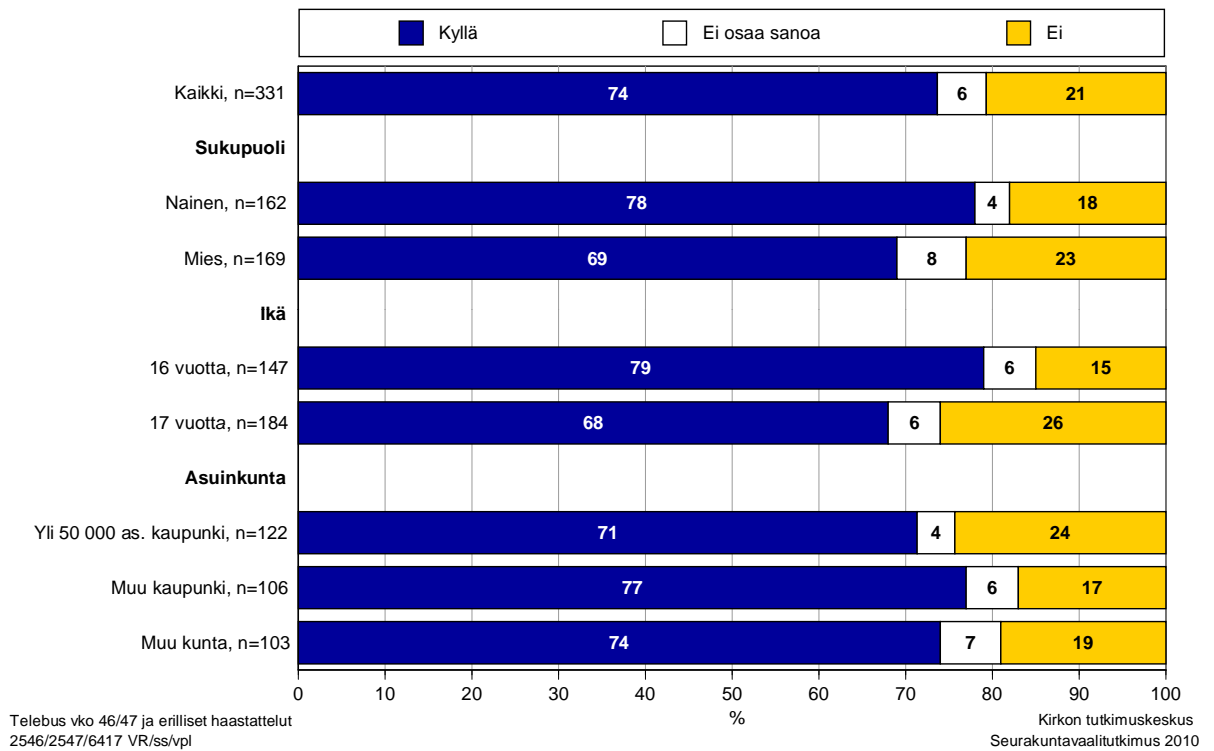
18–29-vuotiaiden joukosta (n=307) poliittisen ryhmän listan valitsisi vain 15 prosenttia (49 vastaajaa). Heistä 27 prosenttia valitsisi Kokoomuksen listan, 16 prosenttia Keskustan listan ja 13 prosenttia Sosiaalidemokraattien listan. 33 prosenttia ei osannut tai halunnut sanoa kantaansa. 16–17-vuotiaista poliittisen listan valitsisi 57 vastaajaa, joista 15 prosenttia valitsisi Vihreiden listan, 14 prosenttia Kokoomuksen listan ja 11 prosenttia Keskustapuolueen listan. 46 prosenttia ei osannut tai halunnut sanoa, minkä poliittisen ryhmän listan mieluiten valitsisi. Keskustan ja Sosiaalidemokraattien suosio oli siis huomattavasti korkeampi iäkkäämpien vastaajien kuin nuorten ikäryhmien joukossa. Naisten ja miesten välillä ei ollut poliittisen ryhmittymän listan valinnoissa tilastollisesti merkitseviä kokonaisjoukossa tai nuorten vastaajien keskuudessa. Poliittisen ryhmittymän listan valinneiden joukko oli kaikissa ikäryhmissä melko pieni, jolloin tulosten yleistettävyyteen tulee suhtautua kriittisesti.

Niiltä vastaajilta, jotka mieluiten valitsivat ei-poliittisen ryhmän listan, kysyttiin minkä ei-poliittisen ryhmän tai ryhmittymän listalta he mieluiten valitsisivat ehdokkaan. Kaikkien ikäryhmien joukossa (n=764) suosituin oli sitoutumattoman seurakuntavaen lista (28 %) ja oman kylän tai kaupunginosan lista (17 %). Nuorten ikäryhmien joukossa suosituimmaksi nousi Nuorten tai nuorten aikuisten lista. Sen valitsisi 18–29-vuotiaista (n=194) 29 prosenttia, ja 16–17-vuotiaista (n=196) lähes puolet, 47 prosenttia.

Ensimmäistä kertaa seurakuntavaaleissa äänioikeutetuilta 16–17-vuotialta kysyttiin lisäksi, äänestäisivätkö he kuntavaaleissa, jos myös niissä äänioikeusikäraja laskettaisiin 16-vuoteen. Vastaukset on esitelty kokonaisjoukon osalta ja sukupuolen, iän ja asuinkunnan mukaan kuviossa 13.

Kuvio 13. Äänestäisikö kuntavaaleissa, jos äänioikeusikäraja laskettaisiin 16 vuoteen.

Seurakuntavaaleissa äänioikeus oli 16-17-vuotiailla.
Äänestäisittekö kuntavaaleissa, jos myös niissä äänioikeusikäraja laskettaisiin 16-vuoteen
 n=16-17 vuotiaat

Vastanneista (n=331) 16–17-vuotiaista 74 prosenttia ilmoitti äänestävänsä kuntavaaleissa, jos äänioikeusikäraja laskettaisiin 16 vuoteen. Naiset uskoivat äänestystiitoonsa hieman miehiä enemmän, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevää. Myöskään iällä tai asuinkunnalla ei ollut tilastollisesti merkitsevää yhteyttä ennakoituun äänestyskäyttäytymiseen.

4. Yhteenveto

Nuorten ikäryhmien äänestysprosentti jäi seurakuntavaaleissa alhaiseksi, muttei kuitenkaan radikaalisti alhaisemmaksi kuin iäkkäämpien suomalaisten. Käsillä olevan raportin taustalla olevassa kyselyssä naiset äänestivät miehiä aktiivisemmin kaikissa ikäryhmissä lukuun ottamatta 16–17-vuotiaiden ikäryhmää, jossa tytöt ja pojat äänestivät yhtä aktiivisesti. Seurakuntavaalien tilastoinneissa 16–17-vuotiaat tytöt kuitenkin tosiasiaa äänestivät hieman aktiivisemmin kuin pojat. Ensimmäistä kertaa seurakuntavaaleissa äänioikeutetuilta 16–17-vuotiailta kysyttiin lisäksi, äänestäisivätkö he kuntavaaleissa, jos myös niissä äänioikeusikäraja laskettaisiin 16-vuoteen. 74 prosenttia ilmoitti, että äänestäisi. Tytöt uskoivat äänestysintoonsa hieman poikia enemmän, mutta ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä.

Seurakuntavaaleissa äänestäneiden äänestämiseen vaikuttaneet syyt olivat kaikissa ikäryhmissä pitkälti samansuuntaiset. Vaikuttavimpia syitä olivat myönteinen suhtautuminen seurakunnan toimintaan, usko vaikutusmahdollisuuksiin äänestämällä sekä halu vaikuttaa seurakunnan asioihin. Ehdokkaan tunteminen henkilökohtaisesti ja myönteinen suhtautuminen seurakunnan toimintaan koettiin nuorissa ikäryhmissä vanhempia harvemmin äänestämiseen vaikuttaneeksi syyksi. Keskiarvoa useammin nuorissa ikäryhmissä omaan äänestämiseen vaikuttaneena tekijänä sen sijaan koettiin vaalikoneen käyttömahdollisuus ja tutun ihmisen kehoitus äänestää. Vaalikone oli laajamittaisesti käytössä seurakuntavaaleissa nyt ensimmäistä kertaa.

Seurakuntavaaleissa jätettiin äänestämättä, koska ”ei ole tapana äänestää seurakuntavaaleissa”, seurakunnassa on kaikki hyvin tai seurakunnan asiat eivät kiinnosta. Seurakuntavaaleissa äänestämättä jättäneet nuoret kokivat vanhempia useammin äänestämättä jättämiseen vaikuttavina syynä sen, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta. Nuorten joukossa vanhempia vaikuttavampana pidettiin myös sitä, että vastaaja ei tuntenut henkilökohtaisesti ketään ehdokasta. Nuoriin ikäryhmiin kuuluvista, äänestämättä jättäneistä vastaajista lähes puolet myös ilmoitti, että äänestämättä jättämiseen vaikutti se, että heille jäi epäselväksi, minkä asioiden puolesta ehdolla olevat ryhmät toimivat. Nuoriin ikäryhmiin kuuluvat miehet jättivät naisia useammin äänestämättä siksi, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta. Sama sukupuoliero on nähtävissä myös iäkkäämpien vastaajien keskuudessa.

Äänestämättä jättäneet arvioivat myös, mikä vaikuttaisi heidän äänestämiseensä. Äänestämiseen eniten vaikuttavaksi tekijäksi arvioitiin nuorten ikäryhmien joukossa mahdollisuus äänestää sähköisesti, internetin kautta. Lähes puolet äänestämättä jättäneistä nuorista ilmoitti, että äänestäisi varmasti, jos voisi äänestää netissä. Nettiäänestysmahdollisuus koettiin nuorissa ikäryhmissä iäkkäämpiä huomattavasti vaikuttavamiksi tekijäksi. Nuorten ikäryhmien äänestämiseen vaikuttaviksi tekijöiksi koettiin muita ikäryhmiä useammin myös tiedon saaminen ryhmien ajamista tavoit-

teista ja ylipäätään seurakuntavaaleista. Myös jonkun ehdokkaan henkilökohtainen tuttuus koettiin nuorissa ikäryhmissä vaikuttavampana tekijänä iäkkäämpiin ikäryhmiin verrattuna. Lisäksi äänestämisen helpottaminen tuomalla äänestyspaikkoja lähelle, oppilaitoksiin ja kauppakeskuksiin koettiin vaikuttavammaksi nuorten kuin vanhempien ikäryhmien joukossa.

Kootusti voidaan sanoa, että nuorten äänestämättä jättäneiden joukossa näyttää olevan iäkkäämpiin verrattuna enemmän niitä, jotka olisivat periaatteessa voineet äänestää, mutta eivät niin sanotusti tulleet äänestäneiksi. Äänestämisen helpottaminen ja tiedon lisääminen voisivat lisätä näiden nuorten äänioikeutettujen aktiivisuutta tulevaisuudessa. Nettiäänestysmahdollisuus lisäisi vastaajien oman arvion mukaan äänestysaktiivisuutta radikaalisti. Seurakuntavaalien yhteydessä on yleisesti ottaen keskusteltu paljon ehdokaslistojen epäinformatiivisista nimistä ja vaikeudesta saada selvillä, mitä tahoja tai tavoitteita kullakin listalla olevat ehdokkaat edustavat. Äänestämisen kiinnostavuus laskee varmasti, jos äänestäjä ei saa tietoa siitä, mitä asioita kutakin listaa äänestämällä edistää.

Ikäryhmien väliset erot ovat osin samansuuntaisia kuin erot kaupunkilaisten ja muissa kunnissa tai maaseudulla asuvien välillä. Halu vaikuttaa seurakunnan asioihin ja usko siihen, että äänestämällä voi vaikuttaa seurakunnan asioihin, koettiin tilastollisesti merkitsevästi harvemmin vaikuttaneina äänestämisen syinä kaupungeissa kuin muissa kunnissa. Maaseutumaisissa kunnissa seurakunta ja sen toiminta voivat olla tutumpia ja läheisempiä kuin kaupungeissa, jolloin kokemus omista vaikutusmahdollisuuksista ja vaikuttamisen halu kasvavat. Kaupungeissa asuvat kokivat muissa kunnissa asuvia useammin äänestämättömyyteensä vaikuttavana syynä sen, että seurakunnan asiat eivät kiinnosta heitä, ja sen, että he eivät tunteneet henkilökohtaisesti ketään ehdokasta. Näiden syiden vaikuttavuus oli korkein yli 50 000 asukkaan kaupungeissa. Kaupungeissa taas koettiin muita kuntia harvemmin äänestämättömyyteen vaikuttavana syynä se, että seurakunnan toimintaan oltiin tyytyväisiä nykyisellään sekä se, että seurakunnassa kaikki on hyvin. Kirkosta eroaminen on korkeinta suurissa kaupungeissa, kun taas muissa kunnissa ja maaseudulla seurakunta on useammin tuttu ja keskeisempi osa arkea.

Ehdokkaan valintaan vaikuttavimpina tekijöinä pidettiin kaikissa ikäryhmissä sitä, että ehdokas ajaisi asioita, joita vastaaja itse pitää seurakunnan toiminnassa tärkeimpänä. Lisäksi arvostettiin ehdokkaan taitoa ja kykyä asioiden määrätietoiseen ajamiseen ja sitä, että ehdokas olisi ihan tavallinen ihminen eikä liian ahdasmielinen uskovainen. Nuorille ikäryhmille oli iäkkäämpiä keskimäärin tärkeämpää, että ehdokas olisi iältään nuori ja että hän ajaisi asioita, joita vastaaja itse pitää seurakunnan toiminnassa tärkeänä. Sen sijaan nuoret vastaajat pitivät iäkkäämpiä harvemmin vaikuttavina asioina sitä, että ehdokas olisi keski-ikäinen tai varttuneempi, että ehdokas olisi tunnettu ja että ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin vastaaja. Nuoret naiset pitivät miehiä tärkeämpänä sitä, että ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin he itse, ja

että ehdokas olisi ihan tavallinen ihminen eikä liian ahdasmielinen uskovainen. Sukupuolten väliset erot olivat vastaavia kaikenikäisten vastaajien joukossa.

Vastanneista alle viidennes valitsi seurakuntavaaleissa poliittisen listan, yli 60 prosenttia ei-poliittisen listan. Iällä ei ollut tässä selkeää vaikutusta poliittisen tai ei-poliittisen listan suosimiseen. Poliittisen listan valinneilta kysyttiin, minkä poliittisen ryhmän listalta he mieluiten valitsisivat ehdokkaan. Suosituimmat ryhmät olivat koko joukossa Keskustapuolue ja Kokoomus, mutta 16–17-vuotiaiden joukossa (57 vastaajaa) Vihreät ja Kokoomus. Sekä Keskustan että Sosiaalidemokraattien suosio oli huomattavasti korkeampi iäkkäämpien vastaajien kuin nuorten ikäryhmien joukossa. Poliittisen ryhmittymän listan valinneiden joukko oli kaikissa ikäryhmissä kuitenkin melko pieni.

Tutkimukseen osallistuneista suurempi osuus ilmoitti äänestäneensä seurakuntavaaleissa verrattuna suomalaisiin keskimäärin. Tutkimukseen siis vastasivat useammin sellaiset, jotka olivat äänestäneet. Äänestäneitä suurempi osuus äänestämättä jättäneistä ei kenties kokenut kyselyyn vastaamista mielekkääksi. Äänestämättä jättäneitäkin kuitenkin oli tutkimuksessa mukana runsaasti. Heitä myös tarkasteltiin raportissa paikoin erikseen äänestäneistä. Tutkimuksen tuloksia voidaan siis siltä osin pitää luotettavina. On kuitenkin mahdollista, että tutkimukseen on vastannut todellisuutta suurempi osuus sellaisia vastaajia, jotka suhtautuvat seurakuntaan ja seurakuntavaaleihin myönteisesti. Negatiivisesti tai välinpitämättömästi suhtautuvien voidaan ajatella kieltäytyvän tutkimukseen osallistumisesta myönteisemmin suhtautuvia helpommin. Muilta osin tutkimusjoukko on muodostettu edustavaksi. Ikäryhmittäisissä tarkasteluissa joukot ikäryhmien sisällä ovat pieniä, ja tilastollisesti merkitseviä eroja onkin niiltä osin raportoitu vain harvoin. Kaiken kaikkiaan tutkimuksen tuloksia voidaan pitää riittävän luotettavina ja suomalaisten näkemyksiä kohtuullisen hyvin edustavina.

5. Kirjallisuus

Borg, Sami

2008 Hiljaa hyvää tulee. Puheenvuoroja äänestysprosesteista ja vaaliaktiivoinnista. Kunnallisalan kehittämissäatiö. Vammala: Vammalan kirjapaino.

Grönlund, Henrietta & Pessi, Anne Birgitta

2008 Osallisuuden asenteet ja teot. – *Polarisoituva nuoruus? Nuorten elinolot -vuosikirja*. Toim. M. Autio & K. Eräranta & S. Myllyniemi. Helsinki: Opetusministeriö, Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta.

Hauta-aho, Henna & Tornivaara, Sanna-Maaria

2009 Kirkosta kiinni! Helsinki: Kirjapaja.

Lakivaliokunnan mietintö 5/2007

(<http://www.evl.fi/kirkolliskokous>) Luettu 11.2.2011

Mikkola, Teija & Niemelä, Kati & Pettersson, Juha (toim.)

2006 Urbaani usko. Nuoret aikuiset ja kirkko. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 96. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.

Nuorten ääni – aikuisten uurna? Äänioikeusikärajatyöryhmän raportti.

2010 Nuorten ääni – aikuisten uurna? Äänioikeusikärajatyöryhmän raportti. Mietintöjä ja lausuntoja 49/2010. Helsinki: Opetusministeriö.

Paakkunainen, Kari

2006 Nuorten arvot, yhteiskunnallinen osallistuminen ja kirkko. – Uskon asia. Nuorisobarometri 2006. Toim. Wilska, Terhi-Anna. Helsinki: Opetusministeriö, Nuorisotutkimusverkosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta. 146–168.

Palmu, Harri

2011 Nuoret seurakuntavaaleissa. Kleio 1/2011. 24–27.

Liite 1. Kyselylomake

Seurakuntavaalitutkimus

HUOM! Kysytään 16–79-vuotiailta. **Punaisella olevat kysymykset vain 16–17-vuotiaille**

Seuraavat kysymykset käsittelevät seurakuntavaaleja.

1. Kuulutteko itse evankelis-luterilaiseen kirkkoon?

1. Kyllä
2. Ei
3. EOS

JOS KYS 1=KYLLÄ

2. Äänestittekö tässä kuussa pidetyissä seurakuntavaaleissa joko ennakkoon tai varsinaisina vaalipäivinä?

1. Kyllä
2. Ei

JOS ÄÄNESTI (KYS 2, KYLLÄ)

3. Luettelen seuraavaksi muutamia mahdollisia syitä äänestämiseen. Arvioikaa väite kerrallaan, vaikuttivatko ne äänestämiseenne.

LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

1. Haluatte vaikuttaa seurakunnan asioihin
2. Äänestäminen on mielestänne kansalaisvelvollisuus
3. Tunnette henkilökohtaisesti ehdokkaan, jota äänestitte
4. Seurakuntavaaleja mainostettiin
5. Äänestyspaikan sijainti sopii Teille hyvin
6. Äänestämällä voi vaikuttaa seurakunnan asioihin
7. Tuttu ihminen kehotti käymään äänestämässä
8. Olette aktiivinen muussakin seurakunnan toiminnassa
9. Tiedotusvälineissä puhuttiin seurakuntavaaleista
10. Suhtaudutte myönteisesti seurakunnan toimintaan
11. Koulussa/oppilaitoksessa puhuttiin seurakuntavaaleista HUOM!
VAIN 16–17 V.
12. Seurakunnan nuorisotyössä puhuttiin seurakuntavaaleista HUOM!
VAIN 16–17 V.
13. Vanhempanne kävivät äänestämässä HUOM! VAIN 16–17 V.
14. Vanhempanne kehottivat äänestämään HUOM! VAIN 16–17 V.
15. Rippikoulun käyminen kannusti äänestämään HUOM! VAIN 16–17 V.
16. Ehdokkaan valinnassa oli mahdollisuus käyttää vaalikonetta

JOS EI ÄÄNESTÄNYT (KYS 2= EI)

5. Luettelen seuraavaksi muutamia mahdollisia syitä äänestämättä jättämiselle. Arvioikaan väite kerrallaan, vaikuttivatko ne siihen, että ette äänestänyt seurakuntavaaleissa.

LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

1. Ette tienny, että seurakuntavaalit järjestettiin
2. Seurakunnan asiat eivät kiinnosta teitä
3. Ette halunnut äänestää mitään puoluetta
4. Olisitte halunnut äänestää, mutta ette ehtinyt
5. Ette tuntenut henkilökohtaisesti ketään ehdokasta
6. Teillä ei ole tapana äänestää seurakuntavaaleissa (ei kysytä 16–17-vuotiailta)
7. Teillä ei ole tapana äänestää muissakaan vaaleissa (ei kysytä 16–17-vuotiailta)
8. Äänestyspaikkojen sijainti oli Teille huono
9. Teille jäi epäselväksi minkä asioiden puolesta ehdolla olevat ryhmät toimivat
10. Olette tyytyväinen seurakunnan toimintaan nykyisellään
11. Seurakuntavaaleilla ei ole mitään vaikutusta seurakunnan toimintaan
12. Vaalimainonta ärsytti Teitä
13. Seurakunnassa kaikki on hyvin
14. Seurakuntavaaleista ei puhuttu koulussa/oppilaitoksessa HUOM! VAIN 16–17 V.
15. Seurakuntavaaleista ei puhuttu seurakunnan nuorisotoiminnassa HUOM! VAIN 16–17 V.
16. Vanhempanne eivät äänestäneet HUOM! VAIN 16–17 V.

JOS EI ÄÄNESTÄNYT (KYS 2=EI)

6. Luettelen seuraavaksi muutamia tekijöitä ja pyydän teitä arvioimaan kunkin tekijän kohdalla, kuinka se vaikuttaisi äänestämiseen? Käyttäkää vastausvaihtoehtoja 1=Äänestäisin varmasti, 2=Äänestäisin todennäköisesti tai 3=en äänestäisi.

Kuinka todennäköisesti äänestäisitte, jos...

1. Tuntisitte jonkun ehdokkaan henkilökohtaisesti
2. Tietäisitte enemmän seurakuntavaaleista
3. Tietäisitte paremmin, mitä asioita kukin ryhmä ajaa
4. Vaaleissa olisi mahdollisuus äänestää tavaratalojen, markettien ja kauppojen yhteyteen järjestetyissä tiloissa
5. Äänestyspaikka olisi riittävän lähellä
6. Saisitte kotiin henkilökohtaisen kirjeen vaaleista

7. Vaaleissa olisi postiäänestysmahdollisuus, jossa saisitte kotiin henkilökohtaisen kirjeen vaaleista ja äänestyslipun voisi postittaa ilman postimaksua

8. Vaaleissa olisi mahdollista äänestää sähköisesti, Internetin kautta

9. Koulussa/oppilaitoksessa olisi mahdollisuus äänestää ennakoon
HUOM! VAIN 16–17 V.

KAIKILTA EV. LUT. SEURAKUNTIIN KUULUVILTA

7. Jos äänestitte tai kuvittelette, että äänestäisitte seurakuntavaaleissa, niin mitkä kaikki seuraavista asioista vaikuttaisivat ehdokkaan valintaan? Vaikuttaisiko ehdokkaan valintaan se, että...

LUETTELE VASTAUSVAIHTOEHDOT

1. Ehdokkaalla olisi kokemusta seurakunnasta
2. Ehdokas olisi korkeasti koulutettu
3. Ehdokas olisi tunnettu
4. Ehdokkaalla olisi hyvät läpimenomahdollisuudet
5. Ehdokas olisi iältään nuori
6. Ehdokas olisi iältään keski-ikäinen tai varttuneempi
7. Ehdokas kävisi aktiivisesti kirkossa
8. Ehdokas ei olisi liian ahdasmielinen uskovainen
9. Ehdokkaalla olisi taito ja kyky asioiden määrätietoiseen ajamiseen
10. Ehdokkaalla olisi edustava ulkonäkö ja olemus
11. Ehdokas toimisi aktiivisesti politiikassa
12. Ehdokkaalla olisi oikea puoluetusta
13. Ehdokas ei toimisi aktiivisesti puoluepolitiikassa
14. Ehdokas olisi henkilökohtaisesti tuttu
15. Ehdokas olisi samaa sukupuolta kuin te itse
16. Ehdokas ajaisi niitä asioita, joita te itse pidätte seurakunnan toiminnassa tärkeänä
17. Ehdokkaan hengellinen linja olisi selkeästi tunnustuksellinen
18. Ehdokas olisi ihan tavallinen ihminen

KAIKILTA EV. LUT. SEURAKUNTIIN KUULUVILTA

8. Jos äänestitte tai kuvittelette, että äänestäisitte seurakuntavaaleissa, niin valitsitteko

ehdokkaan poliittiselta vai ei-poliittiselta listalta?

1. poliittinen lista
2. ei-poliittinen lista
3. Ei osaa/ei halua sanoa

JOS POLIITTISELTA LISTALTA (KYS 8=1)

9 Minkä poliittisen ryhmän listalta mieluiten valitsitte ehdokkaanne?

ÄLÄ LUETTELE

1. Keskustapuolue
2. Kokoomus

3. Kristillisdemokraatit
4. Sitoutumattomat
5. Sosiaalidemokraatit
6. Vasemmistoliitto
7. Vihreät
8. Ruotsalainen kansanpuolue
9. Muu poliittinen puolue/ryhmittymä, mikä
10. Ei osaa/ei halua sanoa

JOS EI-POLIITTISELTA LISTALTA

10 Minkä ei-poliittisen ryhmän/ryhmittymän listalta mieluiten valitsisitte ehdokas-
kaanne?

AUTA TARVITTAESSA

1. Sitoutumaton seurakuntaväki
2. Vanhoillislestadiolaiset
3. Muu herätysliike
4. Nuoret tai nuoret aikuiset
5. Oman kylän tai kaupunginosan lista
6. Uudistushenkiset seurakuntalaiset
7. Ei osaa/ei halua sanoa

16–17-VUOTIALTA

11. Seurakuntavaaleissa äänioikeus oli 16–17-vuotiailla. Äänestäisittekö kunta-
vaaleissa, jos myös niissä äänioikeusikäraja laskettaisiin 16-vuoteen?

1. Kyllä
2. Ei
3. EOS

10 VASTAAJAN TAUSTATIEDOT

(Kysymysmuodot Telebus-tutkimuksesta)

Sukupuoli

Ikä ___v

Kuntatyyppi

- 1 Helsinki
- 2 Espoo, Vantaa tai Kauniainen
- 3 Muu pääkaupunkiseutu (09-suunta, mutta ei yllämainitut)
- 4 Turku, Tampere
- 5 Muu yli 50000 asukkaan kaupunki
- 6 Muu kaupunki
- 7 Muu kunta

Maakunta

- 01 uusimaa
- 02 Varsinais-Suomi
- 03 Itä-Uusimaa
- 04 Satakunta

- 05 Kanta-Häme
- 06 Pirkanmaa
- 07 Päijät-Häme
- 08 Kymenlaakso
- 09 Etelä-Karjala
- 10 Etelä-Savo
- 11 Pohjois-Savo
- 12 Pohjois-Karjala
- 13 Keski-Suomi
- 14 Etelä-Pohjanmaa
- 15 Pohjanmaa
- 16 Keski-Pohjanmaa
- 17 Pohjois-Pohjanmaa
- 18 Kainuu
- 19 Lappi

Koulutustaso

- 1 Perus-/keski-Kansa-/kansalaiskoulu
- 2 Ammatti-/tekninen-/kauppakoulu
- 3 Ylioppilas/lukio
- 4 Opistotaso
- 5 Ammattikorkeakoulu
- 6 Yliopisto/korkeakoulu